

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фізичного виховання та психолого-педагогічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Роман Буцик

(ініціали, прізвище)

«29» 09 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ І КОМУНІКАЦІЇ В УПРАВЛІННІ,
ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Освітній рівень: другий рівень вищої освіти (магістр)

Галузь знань: Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність: НІ «Агрономія»

Освітня програма: «Садівництво та виноградарство»

Факультет: плодівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія і комунікації в управлінні, основи педагогіки» для здобувачів вищої освіти спеціальності Н1 «Агрономія» освітньої програми «Садівництво та виноградарство». – Умань: Уманський НУ 2025. 25с.

Розробники: кандидат психологічних наук, доцент Осадча Л.А.

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри фізичного виховання та психолого-педагогічних дисциплін
(назва кафедри)

Протокол від « 25 » 08 2025 року № 1.

Завідувач кафедри:

Ю.М. Мороз
(підпис) (ініціали, прізвище)

« 25 » 08 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією
факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол від « 29 » серпня 2020 року № 1.

Голова (Тернавський А.Г.)
(підпис)

« » 202 року

© УНУ 2025 рік

© Осадча Л.А., 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 (1 кредит становить 30 годин)	Галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>Н1 «Агрономія»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2 -й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва) (за наявності)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2 -й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень <u>магістр</u> Освітня програма <u>Садівництво та виноградарство</u>	Лекції	
		20год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20год.	8 год.
		Лабораторні	
		_____ год.	_____ год.
		Самостійна робота	
		50год.	74 год.
		Індивідуальні завдання: _____ год.	
		Вид контролю:	
		залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Потреба у науково-психологічному обґрунтуванні професійної діяльності управлінця особливо гостро відчувається сьогодні, в період активної перебудови господарського механізму і суспільного життя в Україні. Психологічні знання стали необхідністю і важливою складовою професійно-психологічної підготовки майбутніх спеціалістів аграрного виробництва в процесі вузівського навчання.

Магістри спеціальності «Садівництво та виноградарство» повинні володіти не лише знаннями, уміннями та навичками у відповідній галузі, а й бути підготовленими до управління в сучасних умовах.

Метою навчальної дисципліни є: допомогти майбутнім спеціалістам усвідомити роль і значущість психологічного підходу в процесі управління, ознайомити з найважливішими теоретичними розробками, прикладними й експериментальними дослідженнями вітчизняних та зарубіжних психологів та педагогів, підвищити рівень управлінської компетентності майбутніх спеціалістів за допомогою отримання ними психологічної та педагогічної підготовки в галузі соціального управління.

Завданням вивчення дисципліни «Психологія і комунікації в управлінні, основи педагогіки» є : допомогти майбутнім спеціалістам усвідомити роль і значущість психологічного підходу в процесі управління, ознайомити з найважливішими теоретичними розробками, прикладними й експериментальними дослідженнями вітчизняних та зарубіжних психологів та педагогів, підвищити рівень управлінської компетентності майбутніх керівників за допомогою отримання ними психологічної підготовки в галузі соціального управління.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Садівництво та виноградарство» спеціальності Н1 «Агрономія» галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина» та тісно пов'язана з дисциплінами, які вивчаються згідно з навчальним планом підготовки магістрів. Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як «Українська та іноземна мова у ділових комунікаціях» та «Психологія» (першого (бакалаврського) рівня вищої освіти).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН 7	Презентувати і обговорювати результати досліджень і проєктів, аргументи і висновки до фахівців і широкого загалу.
ЗК4	Здатність розробляти та управляти проєктам	ПРН8	Приймати ефективні рішення у сфері садівництва та виноградарства, визначати цілі та завдання, генерувати і порівнювати альтернативи, аналізувати сценарії та ризики
ЗК6	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ПРН6	Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземними мовами з професійних та наукових питань, обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, впровадження проєктів, інновації та/або управління виробництвом у галузі аграрних наук і продовольства.
ЗК7	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	ПРН8	Приймати ефективні рішення у сфері садівництва та виноградарства, визначати цілі та завдання, генерувати і порівнювати альтернативи, аналізувати сценарії та ризики
Спеціально (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність керувати колективом та складними робочими процесами, толерантно сприймати соціальні, етнічні та культурні відмінності.	ПРН 8	Приймати ефективні рішення у сфері садівництва та виноградарства, визначати цілі та завдання, генерувати і порівнювати альтернативи, аналізувати сценарії та ризики

СК6	Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям	ПРН7	Презентувати і обговорювати результати досліджень і проєктів, аргументи і висновки до фахівців і широкого загалу.
СК7	Здатність використовувати нормативно-законодавчу базу з метою правового захисту об'єктів інтелектуальної власності, які розробляються та застосовуються в технологічних процесах аграрних формувань.	ПРН7	Презентувати і обговорювати результати досліджень і проєктів, аргументи і висновки до фахівців і широкого загалу.

Таблиця

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1.	Знання:		
1.1	Предмети і методи психологічної науки управління і конфліктології	лекції, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	Психологічну структуру особистості сучасної дорослої людини		
1.3	Психологічні закономірності розвитку малих груп		
1.4	Психологічні особливості формування іміджу керівника та організації		
2.	Уміння/навички:		
2.1	швидко і глибоко вникати в психологію іншої людини	семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle ,інтерактивні техніки навчання, метод тренінгу	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення
2.2	користуватися науковими методами психологічних досліджень		
2.3	враховувати психічні властивості людей при здійсненні індивідуального підходу до них		
2.4	враховувати психологічні закономірності управлінської		

	діяльності в управлінському процесі		презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.5	здійснювати контроль та самоконтроль за перебігом емоційних станів людини		
2.6	використовувати методи наукових досліджень міжособистісних стосунків в малих групах		
3.	Комунікація:		
3.1	Знати і використовувати засоби і функції міжособистісного спілкування		усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
3.2	ефективно використовувати засоби міжособистісного спілкування	Практичне заняття, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle, метод тренінгу	
4.	Відповідальність і автономія		
4.1	організація / планування власного навчання;		тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль. усне опитування, експрес-контроль
4.2	використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, обробки, аналізувати та використовувати інформації з різних джерел.	семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	

2. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Загальні засади психології управління

Тема 1. Психологія управління як галузь психологічної науки

1. Історія і сучасний стан розвитку психології управління.

Основні джерела та передумови виникнення психології управління як самостійної галузі знання. Зародження і розвиток ідей психології управління в філософії та соціології.

Формування психологічних знань про управління в теорії управління та у сфері психології. Становлення і розвиток зарубіжної психології управління. Становлення і розвиток вітчизняної психології управління.

2. Базові поняття психології управління.

Психологія управління як галузь психологічної науки. Предмет, об'єкт і завдання психології управління. Структура, функції та основні закони психології управління. Методологія і методи психології управління.

Методи вивчення особистості.

Значення „Психології управління” для формування особистості керівника.

Тема 2. Зміст, структура та психологічні компоненти управління

1. Поняття про управління.

Основні підходи до аналізу змісту управління в сучасній вітчизняній і зарубіжній літературі. Управління як процес, який забезпечує ефективність функціонування певної організації. Управлінські функції як складові елементи процесу управління. Класифікація управлінських функцій.

Психологічні закони управлінської діяльності.

2. Структура управління в організації.

Поняття про „внутрішню” та „зовнішню” структури управління в організації. „Внутрішня” структура управління. Два рівні аналізу управління в організації: а) первинний, безпосередньо управлінський; б) вторинний, власне психологічний.

Психологічний зміст функцій управління. Базові управлінські функції. Планування, організація діяльності. Функція контролю. Власне психологічні, вторинні функції управління. Соціально-психологічні функції (комунікація, прийняття управлінського рішення, керівництво). Функція мотивації. Психологія мотивації.

„Зовнішня” структура управління. Взаємозв'язок „зовнішньої” та „внутрішньої” структури управління в організації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Психологічні особливості управлінської діяльності.

Тема 2.1. Психологія особистості менеджера.

1. Особистість у психології управління.

Індивідуально-психологічні, психофізіологічні властивості особистості та їх врахування в управлінській діяльності. Теорії особистості та їх використання в управлінській практиці. Особливості поведінки особистості в групі. Професійна компетентність працівника та фактори, що впливають на її становлення. Управлінські потреби та мотиви управлінської діяльності.

2. Психологія особистості менеджера.

Поняття про професійно-важливі якості особистості менеджера. Вплив віку людини на успіх управлінської діяльності. Психологічні особливості жінки-працівниці. Фактори, що зумовлюють професійну компетентність працівника. Спрямованість особистості менеджера, її види. Управлінські потреби та мотиви управлінської діяльності. Типологія особистостей менеджерів: психогеометричні форми особистості, соціотипи. Самопізнання, самооцінка і самоконтроль менеджера як шлях до самовдосконалення. Емоційна регуляція поведінки.

Тема 2.2. Психологія керівництва і лідерства.

1. Колектив, як об'єкт управління.

Соціально-психологічне поняття групи. Класифікація груп. Первинна група, як група безпеки керівника. Формальна і неформальна структура виробничого колективу. Основні причини вступу людей до неформальних груп. Групова диференціація. Соціально-психологічний статус і соціальні ролі особистості. Групові норми і цінності. Соціометрія. Референтометрія. Основні теорії лідерства. Типи лідерів. Динаміка і рівні розвитку групи. Критерії стабільності первинного виробничого колективу. Групова сумісність, її види. Морально-психологічний клімат в структурах управління. Масовидні соціально-психологічні явища та управління ними.

2. Психологія особистості керівника.

Історичні аспекти дослідження. Феномен керівника в історії розвитку суспільства. Керівник (лідер) як об'єкт психологічного дослідження. Проблеми особистості керівника. Структура організаційних здібностей керівника.

Мотиваційна сфера особистості. Психологічні типи керівників. Гендерні особливості в управлінні. Емоційно-вольовий вплив керівника на підлеглих. Психологічна сутність авторитету як об'єктивної сторони управлінського процесу. Психологія створення іміджу керівника. Ефективне управління іміджем.

Психологія формування особистісної кар'єри.

Причини неуспішного керівництва.

Тема 2.3. Психологія управлінського впливу.

1. Авторитет і влада керівника.

Поняття авторитету. Структура авторитету. Псевдо авторитет. Типи псевдо авторитетів.

1. 2. Поняття про стиль керівництва.

Поняття про керівництво. Співвідношення понять „керівництво” та „управління”.

Керівництво як процес налагодження керівником міжособистісних стосунків з підлеглими.

Поняття про стиль керівництва. Типи влади в суспільстві. Два погляди на природу стилю керівництва: а) керівництво як вияв індивідуально-психологічних, особистісних характеристик індивіда; б) керівництво як результат сумісної взаємодії керівника з колективом.

Основні функції стилю керівництва. Вплив стилю керівництва на ефективність управління. Стиль керівництва індивідуальних та групових суб'єктів управління.

2. Зміст та структура різних стилів керівництва.

Поняття про структуру стилю керівництва. Основні групи характеристик, які визначають структуру стилю керівництва: а) рівень значущості для керівника спільної діяльності з колективом; б) міра орієнтації керівника на налагодження міжособистісних стосунків у колективі; в) тип спілкування керівника з підлеглими; г) ступінь урахування в процесі керівництва індивідуально-психологічних особливостей працівників та соціально-психологічних характеристик колективу; д) провідні методи керівництва; е) рівень самокритичності керівника.

Основні стилі керівництва: демократичний, авторитарний та ліберальний. Позитивні та негативні характеристики кожного зі стилів керівництва.

3. Індивідуальний стиль керівництва.

Індивідуальний стиль керівництва як система способів, методів та прийомів керівництва, яка притаманна конкретному керівникові і відрізняє його від інших керівників.

Структура індивідуального стилю керівництва. Роль провідних компонентів індивідуального стилю у визначенні „психологічного портрету” керівника. Вплив конкретних управлінських ситуацій на вияви індивідуального стилю керівництва.

Тема 2.4. Психологічні основи професійної діяльності.

Psychological and pedagogical foundations of professional activity.

1. Атрибуція кар'єри та успіху.

Поняття про кар'єру. Види кар'єри. Головні завдання планування і реалізації кар'єри. Основні атрибути кар'єрного росту та успіху.

Етапи кар'єри: попередній етап, етап просування, етап збереження, пенсійний етап.

2. Планування професійної кар'єри і стадії ділового життя.

Стадії ділового життя людини. Основні вимоги до кожного етапу ділової кар'єри.

Загальне і конкретне планування кар'єри.

Основні стадії планування кар'єри працівника.: а) особисте бажання знайти вищу посаду, особисті плани щодо самовдосконалення; б) вміння працювати з людьми; в) готовність ризикувати і брати на себе відповідальність.

Управління кар'єрою на внутріфірмовому ринку праці. Поняття підвищення кваліфікації. Перепідготовка. Психологічна компетентність – умова розвитку керівника.

Планування кар'єри керівника.

3. Імідж .

Сутність іміджу. Зовнішня форма іміджу. Складові іміджу. Позитивний та негативний імідж. Формування іміджу. Ефективне управління іміджем.

Тема 2.5. Психологія ефективного ділового спілкування.

1. Поняття про комунікацію та її роль в розвитку особистості та організації.
Психологія спілкування. Комунікативна, інтерактивна, перцептивна функції спілкування. Структура і фази спілкування. Засоби спілкування. Рівні спілкування. Гармонія і дисгармонія спілкування. Актуальні установки спілкування. Методичні прийоми, ефекти та психологічні закони ефективного спілкування. Комунікативна природа управління. Комунікативний потенціал особистості керівника.
2. Психологія ділового спілкування в управлінні.
Соціально-психологічна специфіка ділового спілкування в управлінській діяльності. Сутність і особливості ділового (управлінського) спілкування. Ділове спілкування як засіб управлінського впливу. Маніпуляції у діловому спілкуванні. Стратегія і тактика проведення ділових бесід. Загальні правила поведінки з керівництвом. Особливості стосунків із заступниками. Стратегія поведінки з „тяжким” керівником.
Мистецтво слухати і схилити до своєї думки. Невербальна комунікація в практиці ділових стосунків. Публічний виступ в управлінській діяльності керівника. Етнокультурні та етнопсихологічні особливості ділового спілкування.
3. Психологія ділових переговорів.
Переговори як спосіб мислення і життя.
Інформаційно-комунікативна, регулятивна, координаційна, контролююча функції переговорів в управлінському процесі.
Вміння переконувати – основа ведення ділових переговорів.
Двосторонні переговори. Односторонні переговори.
Функціональний, процесуальний та предметний аспекти класифікації переговорів.

4.Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні засади психології управління												
Тема 1. Психологія управління як галузь психологічної науки	18	4	4			10	16	2	2			12
Тема 2. Зміст, структура та психологічні компоненти управління	14	2	2			10	12					12
Разом за змістовим модулем 1	32	6	6			20	28	2	2			24
Змістовий модуль 2. Психологічні особливості управлінської діяльності.												
Тема 1. Психологія особистості менеджера.	10	2	2			6	14	2	2			10
Тема 2. Психологія керівництва і лідерства.	14	4	4			6	14	2	2			10
Тема 3. Психологія управлінського впливу	10	2	2			6	10					10
Тема 4. Психологічні і педагогічні основи професійної діяльності. Psychological and pedagogical	10	2	2			6	10					10

foundations of professional activity.												
Тема 5. Психологія ефективного ділового спілкування.	14	4	4			6	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 2	58	14	14			30	62	6	6			50
Усього годин	90	20	20			50	90	8	8			74

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методи досліджень в психології управління	4
2.	Зміст, структура та психологічні компоненти управління	2
3.	Психологія особистості менеджера	4
4.	Психологія керівництва і лідерства	4
5.	Психологічні основи професійної діяльності	2
6.	Тренінг «Проведення ділової наради»	4

8. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія управління як галузь психологічної науки	5
2	Зміст, структура та психологічні компоненти управління	5
3	Психологія особистості менеджера	10
4	Психологія керівництва і лідерства.	10
5	Психологія управлінського впливу	10
6	Психологічні основи професійної діяльності.	5
7	Психологія ефективного ділового спілкування	5

9. Індивідуальні завдання.

Тематика рефератів (на вибір студента)

1. Історія розвитку психології управління.
2. Сучасний стан психології управління.
3. Предмет, об'єкт і завдання психології управління.
4. Основні категорії психології управління .
5. Психологічні закони управлінської діяльності.
6. Методи дослідження у психології управління .
7. Поняття про управління. Основні підходи до аналізу змісту управління.
8. Управлінські функції. Класифікація управлінських функцій.
9. Структура управління в організації.
10. Специфіка управління в різних соціальних сферах (освіта, культура, наука, бізнес).
11. Психологічні особливості управління в системі аграрних формувань.
12. Поняття про психологічну готовність керівників до управління.
13. Зміст та структура психологічної готовності керівників до управління.
14. Мотиви управлінської діяльності керівників.
15. Когнітивний компонент психологічної готовності керівників до управління.
- Значення психологічних знань для керівника.
16. Сукупність умінь і навичок, необхідних сучасному керівникові.
17. Особистісні характеристики керівника.
18. Теорії особистості та їх використання в управлінській діяльності.
19. Вплив віку людини на успіх управлінської діяльності.
20. Гендерні аспекти управлінської діяльності.
21. Управлінські потреби та мотиви управлінської діяльності.
22. Професійна компетентність працівника та фактори, що її зумовлюють.
23. Актуальність психологічних аспектів управління кадрами.
24. Психологічні особливості добору кадрів.
25. Психологічні особливості спільної діяльності в організації.
26. Критерії стабільності трудового колективу. Групова сумісність.
27. Феномен керівника в історії розвитку суспільства.
28. Структура організаційних здібностей керівника агроформування.
29. Психологічні типи керівників.
30. Психологічна сутність авторитету.
31. Психологія створення іміджу керівника агроформування.
32. Психологічні фактори ефективності управлінської діяльності керівників аграрних формувань.
33. Причини неуспішності керівництва.
34. Психологічний аналіз прийняття управлінських рішень.
35. Вплив суб'єктивних і об'єктивних факторів на прийняття управлінських рішень.
36. Основні вимоги до прийняття управлінських рішень.
37. Стилi та типи прийняття управлінських рішень.
38. Вплив особистості керівника на ефективність прийняття управлінських рішень.

39. Правила прийняття управлінських рішень.
40. Теорії і моделі управління в сучасному менеджменті.
41. Природа стилю керівництва управлінського персоналу.
42. Зміст та структура стилів керівництва.
43. Основні стилі керівництва. Психологічні особливості.
44. Психологічні основи індивідуального стилю керівництва.
45. Психологічний аналіз факторів, які впливають на стиль керівництва.
46. Ефективність використання різних стилів управління в аграрному секторі економіки.
47. Поняття про мотивацію.
48. Потреба як основа виникнення мотивів.
49. Характеристика основних потреб працівників.
50. Роль мотивації керівника організації у забезпеченні мотивації діяльності його працівників.
51. Основні умови забезпечення мотивації працівників агроформувань.
52. Поняття про кар'єру.
53. Види кар'єри.
54. Етапи кар'єри.
55. Мотиваційна основа кар'єри.
56. Планування професійної кар'єри.
57. Залежність кар'єри керівника від особистісних характеристик.
58. Управління кар'єрою персоналу на внутріфірмовому ринку праці.
59. Підвищення кваліфікації – умова прогресивного розвитку.
60. Психологічна компетентність керівника.
61. Планування кар'єри керівника аграрного формування.
62. Поняття про соціально-психологічний клімат колективу.
63. Зміст та структура психологічного клімату.
64. Основні умови формування сприятливого психологічного клімату в колективі.
65. Необхідність врахування керівником агроформування психологічного клімату в процесі управління.
66. Зміст та структура комунікацій в організаціях.
67. Психологія ділового спілкування в управлінні.
68. Причини та види комунікативних бар'єрів.
69. Психологічні умови попередження комунікативних бар'єрів в організаціях.
70. Сутність і основні види конфліктів в агроформуваннях.
71. Функції конфліктів у процесі управління організаціями.
72. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні.
73. Структура та динаміка конфліктів, які виникають в агроформуваннях.
74. Основні способи поведінки особистості в конфлікті.
75. Рівні розв'язання конфліктів.
76. Принципи подолання конфлікту.
77. Методи подолання конфліктів.
78. Особливості динаміки конфліктів в організаціях.
79. Західні моделі прогнозування і розв'язання конфліктних ситуацій.
80. Наслідки конфліктних ситуацій.
81. Організація продуктивних конфліктів.

82. Призначення і види ділових переговорів.
83. Стадії ведення ділових переговорів.
84. Психологічні механізми і тактичні прийоми підготовки й ведення переговорів.
85. Психологічні основи ефективного переговорного процесу.
86. Вміння вести короткі переговори.
87. Імідж організації. Зовнішній вигляд організації.
88. Характеристика елементів іміджу.
89. Формування іміджу керівника і організації в системі аграрних формувань.
90. Реклама як соціально-економічне явище і психологічний феномен.
91. Види реклами.
92. Засоби реклами.
93. Мотиви звернення до реклами.
94. Моделювання процесів рекламної діяльності.
95. Принципи створення реклами.
96. Планування рекламної кампанії.
97. Контроль за ефективністю реклами.
98. Проблема етики і права в галузі реклами.
99. Особливості реклами в сільському господарстві.
100. Основні правила реклами.

10. Методи навчання

Реалізація передбачених навчальним планом організаційних форм вивчення психології управління вимагає забезпечити відповідність методики навчання, контролю та оцінювання кредитно-модульній та модульно-рейтинговій системі організації навчального процесу. Це передбачає приведення керівництва навчальною діяльністю студентів на лекційних і практичних заняттях, управління його самостійною роботою у позааудиторний час у відповідність до сучасних принципів взаємодії викладача і студентів.

У відповідності до цих передумов та відведеного часу на реалізацію поставлених навчально-освітніх завдань, вивчення психології управління має реалізовуватися методами, які адекватно відповідають визначеним навчальним планом організаційним формам навчання: лекції, практичні заняття, семінари, індивідуальні заняття, консультації з викладачами, самонавчання, інтерактивні заняття.

Лекції використовуються для розгорнутого теоретичного повідомлення, наукового аналізу та обґрунтування складних і об'ємних наукових проблем, дають можливість системно, в логічній послідовності і строгій структурності засвоїти теоретичний матеріал. Різновидом лекцій є проблемні лекції, лекції-бесіди.

На проблемних лекціях викладач за допомогою спеціальних запитань звертається до досвіду студентів, залучає їх до активної навчальної діяльності (аналізувати певну наукову чи практичну проблему, здійснювати порівняльний аналіз, виділити суттєві ознаки).

Під час лекції-бесіди викладач, висувуючи певну проблему, обмірковує вголос, наводить докази та антидокази, надає можливість слухачам відповідати на поставлені запитання і обмінюватися думками, допомагає їм самостійно робити висновки для практичної діяльності. Під час такої лекції спрощується зміст навчального матеріалу, більш детально аналізуються проблеми, підтримується тісний контакт лектора із слухачами, з'ясовується рівень і глибина засвоєння матеріалу. Дані лекції активізують навчально-пізнавальну діяльність і сприяють підвищенню ефективності навчального процесу.

Для поглиблення і закріплення знань, формування переконань проводяться семінарські заняття. Специфіка даних занять полягає в тому, що на таких заняттях відбувається колективний науковий пошук проблеми і шляхів її ефективного розв'язання. Слухачі аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувують шляхи її оптимального вирішення, відповідають на запитання, дискутують. Умовно можна сказати, що семінар – це творче поєднання позитивних властивостей бесіди й дискусій, але на більш високому методичному, науковому й теоретичному рівні. Він виконує такі основні функції: пізнавальну, виховну і контрольну, дає змогу оцінити рівень опанування студентами програмного матеріалу, вносить в дидактичний процес певні корективи.

На практичних заняттях, які тісно пов'язані з лекціями і семінарами, отримані знання застосовуються для вирішення практичних завдань. Ці заняття спрямовані на вміння організувати власну навчально-пізнавальну діяльність і набуття первинних практичних навичок і умінь застосувати отримані знання на практиці; визначати цілі своєї діяльності, окреслювати завдання та умови їх вирішення, здійснювати самоконтроль, самооцінку власної роботи, вносити необхідні корективи. Для пізнання студентами своїх індивідуально-психологічних особливостей, пов'язаних з управлінням (дослідження спрямованості особистості, лідерських і підприємницьких якостей, рівня психологічної готовності до управління, схильності до ризику, оцінки стилів управління і способів керівництва, типів керівництва, визначення кар'єрних орієнтацій, дослідження рівня домагань, вміння слухати, самоконтроль у спілкуванні, стилю і поведінки в конфліктних ситуаціях, особливостей ділового спілкування тощо) проводяться психологічні практикуми. Вони дають можливість студентам побачити свої „сильні” і „слабкі” сторони, визначити особистісний профіль управлінської діяльності. В разі необхідності викладач надає індивідуальні психологічні консультації. Психологічний практикум проводиться в кінці практичних занять, психодіагностичні методики використовуються „вручну”.

Велике значення у процесі психологічної підготовки студентів відіграє самостійна робота та самоосвіта. З метою повторення і глибшого засвоєння навчального матеріалу, вмінням його застосувати на практиці слухачам пропонуються виконувати індивідуальні домашні завдання (описати принципи управлінської діяльності, проаналізувати вплив психологічних факторів на процес управління, скласти професіограму та психограму керівника аграрного формування, охарактеризувати основні умови позитивної мотивації керівників в своєму господарстві, скласти перелік факторів, які сприяють службовому росту, підібрати діагностичні методики, за допомогою яких можна

діагностувати комунікативні бар'єри, розробити програму ведення коротких переговорів та принципи створення реклами). Такі завдання вчать слухачів самостійно працювати з психологічною літературою, осмислювати свій практичний досвід, мислити творчо

Впровадження інтерактивних методик у викладання дисципліни дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Даний метод навчання полягає насамперед у підвищенні навчально-виховної ефективності занять, і як наслідок - у значному зростанні рівня реалізації принципів свідомості, активності та якості знань, умінь і навичок, які набули студенти. У працях зарубіжних педагогів цей новий підхід має назву "навчання за методом участі", "кооперативне навчання", коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду. Це сприяє не лише глибшому розумінню навчального матеріалу, а й розвитку мислення та мовлення. Інтерактивне навчання у вищій школі передбачає докорінну зміну методичних стереотипів, які сформувалися у викладачів.

При викладанні дисципліни використовуються наступні форми навчальної діяльності: фронтальна, парна, індивідуальна та групова.

Найпоширенішою є групова форма, яка є формою організації навчання в малих групах студентів, об'єднаних загальною навчальною метою за опосередкованого керівництва викладачем і в співпраці зі студентами. Викладач у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність студентів.

Стосунки між викладачем та студентом набувають ознак співпраці, тому що педагог безпосередньо втручається у роботу груп тільки в тому разі, якщо в студентів виникає запитання і вони самі звертаються по допомогу до викладача. Це їхня спільна діяльність. Групова навчальна діяльність не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дає змогу реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці.

11. Методи контролю

Кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП) передбачає постійну самостійну роботу студента з оволодіння знаннями і уміннями, передбаченими програмою навчального предмету, періодичну звітність про здобутий рівень підготовки перед викладачем, оцінювання викладачем рівня підготовки студента.

Контроль успішності студента здійснюється з використанням методів і засобів, які визначені вченою радою УНУ.

Різні види контролю (поточний, модульний, семестровий) дають можливість викладачеві проаналізувати якість засвоєння студентом знань, рівень сформованості навичок та вмінь, а студентові здійснити самоаналіз своєї теоретичної і практичної підготовки і, у разі потреби, отримати допомогу викладача, виправити помилки. Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовуємо як передумову для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу.

Формою попереднього контролю є вхідний контроль знань. Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Головне завдання поточного контролю - допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати увесь навчальний матеріал. Також поточний контроль має навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року. Рубіжний (тематичний, модульний) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Його завдання - сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання. Рубіжний контроль може проводитися усно й письмово, у вигляді контрольної роботи, індивідуально або у групі. Підсумковий контроль являє собою залік студентів з метою оцінки їх знань і навичок. Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на семінарських і практичних заняттях, у позааудиторний час, на консультаціях, заліках і іспитах. Поточний контроль на практичних, семінарських і лабораторних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах: вибіркове усне опитування перед початком занять; фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.; фронтальна перевірка виконання домашніх завдань; виклик до дошки окремих студентів, письмові відповіді на окремі запитання; оцінка активності студента у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.; письмова (до 45 хв.) контрольна робота. Контроль у позааудиторний час: перевірка перебігу виконання домашніх завдань, науково-дослідних робіт; презентацій, есе. Оцінюються якість і акуратність виконання, точність і оригінальність рішень, вміння працювати зі спеціальною літературою, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі відповідно до заданих строків. Перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури. Перевірка і оцінка рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно пророблюється. Індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях. Проведення навчальних конкурсів і олімпіад на кращого знавця предмета, кращого зі спеціальності.

Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав необхідну кількість балів, встановлену для дисципліни. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи в межах даного модуля, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю

За навчальний курс за умови виконання всіх обов'язкових, передбачених навчальною програмою завдань, студент може набрати рейтингових 100 балів.

12. Розподіл балів ,які отримують студенти.

	Змістовий модуль 1			Змістовий м			
Теми занять	T ₁	T ₂	МК ₁	T ₃	T ₄	T ₅	
Кількість балів за теми та модульний контроль	15	11	7	11	11	15	
в т.ч. за видами робіт:							
– практичні заняття	7	5		5	5	7	
– виконання СРС	8	6		6	6	8	
Всього за поточний контроль	33			67			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1.Осадча Л.А. Психологія управління в системі аграрних формувань: Навчальна програма для підготовки студентів зі спеціальності «Менеджмент організацій» та перепідготовки керівників аграрних формувань. За наук. ред. Л.М.Карамушки. К. Міленіум. 2024. 56 с.

2.Осадча Л.А. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Психологія управління» (спеціальність: менеджмент організацій, плодоовочівництво і виноградарство освітньо-кваліфікаційного рівня магістр). Умань.2025. 48 с.

3.Осадча Л.А. Комплекс діагностичних методик з дисципліни «Психологія управління». Умань. 2025. 116 с.

4. Осадча Л.А. Психологія управління (навчально-методичний посібник). Умань. Візаві. 2025. 120с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Варій М.Й. Загальна психологія. К.: ВЦ «Академія». 2020. 344 с.
2. Дуткевич Т.Г. Загальна психологія. К.:ЦУЛ. 2019. 388 с.
- 3.Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління. Навч. К. ЗАТ „Нічлава”. 2000. 280с.
- 4.Карамушка Л.М. Психологія управління. К. Міленіум. 2003. 344с.
- 5.Лозниця В.С. Психологія менеджменту. К. Екс–Об. 2000. 248 с.
- 6.Мельник Л.П. Психологія в управлінні. К. Основа. 2003. 300 с.
- 7.Мельник Л.П. Психологія управління. К. МАУП. 2001. 176 с.
- 8.Орбан–Лембрик Л.Е. Психологія управління. К. 2003. 568 с.
- 9.Орбан–Лембрик Л.Е. Соціальна психологія.К: ЦУЛ. 2016. 325 с.
- 10.Палеха Ю. І., Кудін В. О. Культура управління та підприємництва. Навчально–методичний посібник. К. МАУП. 1998. 96 с.
- 11.Пачковський Ю.Ф. Психологія підприємництва. Навчальний посібник Львів, 2001. 276 с.
- 12.Психологія управління в бізнесі. навч. посібник. Іпатов Е.Ф., Лемківський К.М., Павловський В.В. Харків–Київ. НМЦВО.2002. 320 с.
- 13.Ткалич М.В. Гендерна психологія. К. :Альма матер. 2016. 256 с.

Допоміжна

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. Інформаційно–аналітичний збірник (випуск 5) / За ред. П.Т.Саблука та ін.К.: ІАЕ УААН, 2002. 647 с.
2. Вдовенко Л.О. Мотиви поведінки підприємців . Економіка АПК. 2002. №6. С. 111–115.
3. Гречаний В.М. Менеджмент агропромислового комплексу в умовах ринкових відносин та приватної власності .Економіка АПК. 2002. №6. С. 31–37.
4. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління: Навч. К.: ЗАТ „Нічлава”. 2000. 280с.
5. Дмитренко Т.А., Дорошенко Є.А. Оцінка рівня культури персоналу: Навч.–практич. посібник. К.: МАУП, 1998. 88 с.
6. Джеймс А.Р., Стонер Е. Вступ у бізнес: Пер. з англ. / За ред. і вступ. ст. Й.С.Завадського. К.: Європейський університет фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу, 2000.46 с.
7. Іванова І.В. Менеджер – професійний керівник: Навч. посібник.К.: КНТЕУ, 2001. 107 с.
8. Каленюк І.С. Удосконалення підготовки кваліфікованих кадрів АПК // Економіка АПК.2001.№3.С. 99–102.
9. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти: Монографія. К.: Ніка–Центр, 2000. 332 с.
10. Карамушка Л.М. Психологія управління. К.: Міленіум, 2003. 344с.
11. Карамушка Л.М. Психологія управління: Навчальна програма для підготовки менеджерів та практичних психологів.2–е вид., доповн. К.: Міленіум, 2004.52 с.

12. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: Навч. посібник. К.: Либідь, 2004. 424 с.
13. Козакевич А.С. Діяльність жінки–керівника в контексті розвитку менеджменту сільськогосподарських підприємств: Автореф. дис. ... канд. економ. наук: 08.06.01 / Національний аграрний університет. Київ, 2004. 19 с.
14. Коломінський Н.Л. Психологія педагогічного менеджменту: Навч. посібник. К.: МАУП, 1996. 176 с.
15. Комінко С., Курант Л., Самборська О., Фетодюк Т., Ніколенко С. Психологія в менеджменті. Навчальний посібник. Тернопіль, 1999, 400 с.
16. Лемберт Т. Ключові проблеми керівника. 50 перевірених способів вирішення проблем: Пер. з англ. К.: Наукова думка, 2001. 303 с.
17. Лозниця В.С. Психологія менеджменту. К.: Екс–Об, 2000. 248 с.
18. Малік М.Й. Основи аграрного підприємництва. К.: ІАЕ, 2001. 582 с.
19. Мельник Л.П. Психологія в управлінні. К.: Основа, 2003. 300 с.
20. Мельник Л.П. Психологія управління. К.: МАУП, 2001. 176 с.
21. Мельник Л.П., Осадча Л.А. Проблеми психологічної готовності менеджерів аграрного виробництва до управлінського спілкування // Економіка АПК. 2002. №10. С. 128–133.
22. Мельник Л.П., Осадча Л.А. Психологічна підготовка жінок–менеджерів агроформувань в умовах вузу // Проблеми освіти: Наук.–метод. зб. / Кол. авторів. К.: Наук.–метод. центр вищої освіти, 2001. Вип. 26.–С. 143–147.
23. Мельник Л.П. Структурна модель успішного керівника аграрного формування // Актуальні проблеми психології. Том 1. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. К.: Інститут психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2002. Ч. 10. С. 128–130.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://psychologis.com.ua/sinton-programma.htm> - інформація про мнемоніку, синтон-програма
2. <https://golengovskaya.wordpress.com/category> — психологічні новини, бібліотека, тести
3. <https://www.google.com/search?q> - психоаналіз сновидінь, галерея картин відомих художників на тему сновидінь
4. <https://www.google.com/search?q> - відомості про психологічне консультування
5. <http://psy.piter.com> - статті, психологічні новини

16. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Психологія і комунікації в управлінні, основи психології» відбувається відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання в

інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції), стандартів вищої освіти, нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

Положення регламентує порядок визнання результатів навчання для учасників програм академічної мобільності з урахуванням засад Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи

17. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Психологія і комунікації в управлінні, основи психології», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

18. Зміни у робочій програмі на 2025-2026навч. рік

1. Здійснено коригування у розподілі балів.
2. Оновлено перелік рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів.